
МЕТОДИКА

проведення вибіркового статистичного спостереження за діяльністю фізичних осіб-підприємців, які виконують комерційні вантажні автоперевезення

1. Загальні положення

В умовах переходу до ринкової економіки однією з прикмет розвитку підприємництва стала наявність у приватній власності громадян вантажного автотранспорту. З метою забезпечення нормального функціонування ринку транспортних послуг, захисту інтересів споживачів, забезпечення безпеки дорожнього руху та дотримання екологічних норм на автомобільному транспорті вводиться ліцензування. Ліцензуванню підлягає діяльність фізичних осіб-підприємців, які виконують вантажні перевезення для третіх осіб за плату, а також транспортно-експедиційне обслуговування юридичних осіб та громадян.

Значне зростання кількості приватних вантажних автомобілів, збільшення обсягів їх роботи з одного боку, відсутність статистичного спостереження за їх діяльністю з іншого зумовило зростаючу необхідність визначення обсягів перевезень вантажів, які виконуються індивідуальними власниками вантажного автотранспорту.

В цих умовах єдиним реальним методом оцінки вантажоперевезень, виконаних приватним вантажним автотранспортом, є вибіркоче статистичне спостереження цієї категорії перевізників. Таким чином, можуть бути отримані більш повні дані, які характеризують загальні вантажні перевезення.

2. Визначення термінів

Вантаж – всі предмети з моменту прийняття для перевезень до здачі одержувачу вантажу.

Внутрішні вантажні перевезення – перевезення, які здійснюються у межах України.

Міжнародні вантажні перевезення – перевезення, які здійснюються за межі України.

3. Формування вибіркової сукупності

Одиницею вибіркового спостереження є фізична особа-підприємець-індивідуальний власник вантажного автотранспорту, який отримав ліцензію на здійснення вантажних комерційних перевезень та на певну кількість власного вантажного транспорту.

Об'єктом вибіркового спостереження є вантажні автоперевезення.

Генеральною сукупністю для проведення вибіркового статистичного спостереження є перелік фізичних осіб-підприємців, які отримали ліцензію на здійснення вантажних автоперевезень.

Не менше, ніж за тиждень до початку обстеження, проінформувати відповідальних осіб державного обласного управління автотранспорту про проведення вибіркового спостереження та його мету.

Одержати списки ліцензіатів фізичних осіб-підприємців, власників вантажного автотранспорту, що здійснюють комерційні вантажні перевезення у **внутрішньому** сполученні, за структурою:

-
- код території,
 - прізвище, ім'я та по батькові суб'єкта господарської діяльності,
 - адреса,
 - серія ліцензії,
 - номер ліцензії,
 - дата початку дії ліцензії,
 - дата закінчення дії ліцензії,
 - кількість автомобілів (власних або орендованих).

Списки фізичних осіб-підприємців, які отримали ліцензії на перевезення вантажів у **міжнародному** сполученні, отримує Держкомстат від Головної державної інспекції на автомобільному транспорті. Дані по цих фізичних особах-підприємцях надсилаються на адресу регіональних управлінь статистики електронною поштою за такою ж структурою.

Генеральна сукупність для проведення обстеження розподіляється (стратифікується) за регіонами. В межах кожного регіону вся сукупність одиниць спостереження розподіляється (стратифікується) за видами сполучення, окремо у внутрішньому та міжнародному. Переліки фізичних осіб-підприємців формуються відповідно до дати отримання ліцензії від пізньої до ранньої. Шляхом відбору кожної четвертої одиниці спостереження, починаючи з першої, формують 25-відсоткову вибірку. Вибіркова сукупність формується за схемою систематичного відбору. При цьому необхідно мати на увазі, що у випадках, коли дія ліцензії на момент спостереження закінчилася, даний суб'єкт не включається до генеральної сукупності, але враховується при розрахунках обсягів за минулий рік для визначення темпів зростання (зниження) обсягів перевезень. Список фізичних осіб-підприємців, які потрапили у вибірку сукупності, не підлягає корегуванню у випадках, коли під час обстеження з'ясувалося, що фізичні особи-підприємці при наявності ліцензії не здійснювали комерційні вантажні перевезення протягом тижня спостереження. Наприклад, якщо в обстежувану групу потрапило 10 фізичних осіб-підприємців, а перевезеннями займалося лише 8, то при обробці результатів спостереження для визначення середніх величин показників у розрахунку на одну фізичну особу-підприємця слід ділити отримані по 8 фізичних особах-підприємцях на 10.

Для проведення чергового спостереження здійснюється 100%-ва ротація (заміна) респондентів. Ротація здійснюється шляхом заміни першого респондента для відбору наступним у переліку за тим, який був першим при формуванні вибірки попереднього обстеження.

4. Порядок організації та проведення вибіркового статистичного спостереження за діяльністю фізичних осіб-підприємців, що виконують комерційні вантажні автоперевезення

Працівники органів державної статистики за домовленістю з управлінням (відділом) транспорту держадміністрації напередодні спостереження мають провести загальний інструктаж усіх фізичних осіб-підприємців, що виконують комерційні вантажні автоперевезення і підлягають спостереженню, стосовно його мети, порядку заповнення анкети та її повернення. Розіслати або надати (якщо є домовленість з управлінням (відділом) транспорту держадміністрації) бланки форми державного статистичного спостереження ф.№ 51-вант «Звіт про вантажні автомобільні перевезення, що здійснюються фізичними особами-підприємцями на комерційній основі» (додаток №1) водіям за списком.

Прізвище фізичної особи-підприємця	Локальний код фізичної особи-підприємця	Державний № автомобіля	Загальна вантажо-підйомність	Дата надання анкети	Дата повернення анкети

Після закінчення терміну проведення спостереження зібрати заповнені форми від кожного учасника опитування через держадміністрацію (якщо є така згода) або особисто. Одержуючи форми, потрібно зробити контроль щодо їх заповнення стосовно всіх рядків та граф. Анкетування анонімно, тому прізвище, ім'я та по батькові не записується, а проставляється локальний код фізичної особи-підприємця.

5. Визначення середніх показників за результатами вибіркового статистичного спостереження за діяльністю фізичних осіб-підприємців, що виконують комерційні вантажні автоперевезення

Послідовність виконання розрахунків

5.1. Визначається загальна кількість технічно справних вантажних автомобілів, які знаходяться в приватній власності фізичних осіб-підприємців, що виконують комерційні вантажні автоперевезення.

Відомості про кількість вантажних автомобілів у фізичних осіб-підприємців, які мають ліцензію на здійснення внутрішніх вантажних перевезень, отримують в державному обласному автотранспортному управлінні, в компетенції якого знаходиться видача ліцензій підприємцям та ліцензійних карток на кожний працюючий автомобіль. Дані про ліцензіатів, які здійснюють перевезення у міжнародному сполученні, надаються централізовано Держкомстатом за інформацією, отриманою від Головної державної інспекції на автомобільному транспорті.

5.2. Авто-дні перебування автомобілів у фізичної особи-підприємця в i-й групі обстежуваних фізичних осіб-підприємців, що звітували:

$$AD_{ri} = A_i * D_{обст.}, \quad (1)$$

де:

AD_{ri} – авто-дні перебування автомобілів у фізичної особи-підприємця;

A_i – кількість вантажних автомобілів у *i*-й групі обстежуваних підприємців;

$D_{обст.}$ – кількість днів обстеження (7 днів).

5.3. Авто-дні перебування автомобілів у роботі в i-й групі обстежуваних фізичних осіб-підприємців, що звітували:

$$AD_{pi} = \sum D_p, \quad (2)$$

де:

AD_{pi} – авто-дні перебування автомобілів у роботі;

D_p – кількість днів обстеження, протягом яких здійснювалися перевезення вантажів (підраховується за анкетами).

5.4. Середньодобовий виробіток одного вантажного автомобіля фізичної особи-підприємця в i-й групі обстежуваних фізичних осіб-підприємців, тонн:

$$W_i = Q_{\tau i} / AD_{pi}, \quad (3)$$

де:
 W_i – середньодобовий виробіток одного вантажного автомобіля;
 $Q_{\tau i}$ – кількість перевезених вантажів за тиждень обстеження (підрховується за анкетами).

5.5. Коефіцієнт використання вантажних автомобілів фізичних осіб-підприємців в i -й групі обстежуваних фізичних осіб-підприємців:

$$K_{в.п.i} = AD_{pi} / AD_{\tau i}, \quad (4)$$

де $K_{в.п.i}$ – коефіцієнт використання рухомого складу.

5.6. Вантажооборот визначається в графі 7 форми № 51-вант працівниками органів державної статистики як добуток кількості перевезеного вантажу (графа 6) на відстань перевезення вантажів за кожну поїздку (графа 5).

5.7. Середня відстань перевезень вантажів в i -й групі обстежуваних фізичних осіб-підприємців, км:

$$L_{ср i} = P_i / Q_{\tau i}, \quad (5)$$

де:
 $L_{ср i}$ – середня відстань перевезень вантажів;
 P_i – виконаний вантажооборот за тиждень обстеження (підрховується за анкетами, підпункт 5.6.).

Величини розрахованих середніх показників заносяться до таблиці 7.1.

6. Поширення результатів вибіркового статистичного спостереження на генеральну сукупність

Кінцевою метою вибіркового спостереження є поширення його результатів на всю генеральну сукупність. Оскільки генеральні сукупності створювалися за адміністративно-територіальною ознакою – регіон (район), то розповсюдження вибірових даних слід робити на такому ж рівні.

Поширення даних вибіркового спостереження на генеральну сукупність проводиться методом розповсюдження за середніми показниками.

6.1. Загальна кількість перевезених вантажів фізичними особами-підприємцями регіону (району) визначається за формулою:

$$Q' = (W_i \cdot A_a \cdot K_{в.п.i} \cdot D_k) / 1000, \quad (6)$$

де:
 Q' – загальна кількість перевезених вантажів фізичними особами-підприємцями регіону (району), тис. т;
 A_a – загальна кількість вантажних автомобілів у страті;
 D_k – кількість календарних днів періоду, який розраховується (за місяць – 30(31) день).

6.2. Загальний вантажооборот, виконаний фізичними особами-підприємцями регіону (району) розраховується за формулою:

$$P' = Q' \cdot L_{ср i}, \quad (7)$$

де P' – загальний вантажооборот, виконаний фізичними особами-підприємцями регіону (району), тис. ткм.

7. Приклад розрахунку

7.1. Визначення середніх показників за результатами вибіркового статистичного спостереження за діяльністю фізичних осіб-підприємців, що виконують комерційні вантажні перевезення

Показники	Код рядка	Вантажні перевезення за видами сполучення	
		внутрішні	міжнародні
А	Б	1	2
Надіслано анкет (25-відсоткова вибірка із загальної кількості автомобілів), од.	01	16	21
Одержано анкет, од.	02	14	15
Кількість днів обстеження ($D_{обст.}$), од.	03	7	7
Загальна кількість перевезених вантажів за тиждень обстеження ($Q_{т.і}$), тонн	04	892,9	128,4
Виконаний вантажооборот за тиждень обстеження (P_i), ткм	05	222794,8	78004,0
Авто-дні перебування автомобілів у господарстві (у фізичної особи-підприємця) ($AD_{г.і}$), од. (формула 1)	06	112	147
Авто-дні перебування автомобілів у роботі ($AD_{р.і}$), од. (формула 2)	07	85	61
Середньодобовий виробіток одного вантажного автомобіля фізичної особи-підприємця (W_i), тонн (формула 3)	08	10,505	2,105
Коефіцієнт використання вантажних автомобілів фізичних осіб-підприємців ($K_{в.п.і}$) (формула 4)	09	0,759	0,415
Середня відстань перевезень 1 тонни вантажів ($L_{ср.і}$), км (формула 5)	10	249,52	607,51

7.2. Поширення результатів вибіркового статистичного спостереження на генеральну сукупність

Показники	Код рядка	Вантажні перевезення за видами сполучення		Всього
		внутрішні	міжнародні	
А	Б	1	2	3
Загальна кількість вантажних автомобілів фізичних осіб-підприємців, які одержали ліцензію на виконання комерційних вантажних перевезень, регіону (району) (A_3), од.	11	64	82	146
Загальна кількість перевезених вантажів фізичними особами-підприємцями регіону (району), тис.т (формула 6)	12	15,31	2,15	17,46
Загальний вантажооборот, виконаний фізичними особами-підприємцями, регіону (району), тис.ткм (формула 7)	13	3820,15	1306,15	5126,30

Кількість календарних днів – 30.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату України
від 02.02.2006 р. № 28

Державне статистичне спостереження

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтею 21 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ

про вантажні автомобільні перевезення, що здійснюються фізичними особами-підприємцями на комерційній основі

Подають:	Терміни подання
Надсилають фізичні особи-підприємці, які одержали ліцензії на виконання комерційних перевезень вантажів власним вантажним автотранспортом територіальному органу державної статистики за місцезнаходженням	визначається територіальним органом статистики

Форма № 51 – вант

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Держкомстату України
05.07.2005 № 167
Раз на півроку
Поштовою

Шановний підприємцю !

Ви залучаєтесь до статистичного спостереження, яке має на меті дослідити інтенсивність роботи фізичних осіб-підприємців, які здійснюють комерційні вантажні автоперевезення. Спостереження дасть змогу одержати більш повну та об'єктивну інформацію щодо обсягів вантажних перевезень автомобільним транспортом. Спостереження проводиться один тиждень.

Спостереження анонімне! Дані, одержані від Вас, згідно з Законом України "Про державну статистику" від 13.07.2000 № 1922-III будуть використані тільки для визначення загального обсягу вантажних перевезень автомобільним транспортом. **Ці дані є конфіденційними і не можуть бути використані в адміністративних або регуляторних цілях. Аналіз діяльності конкретних підприємців не проводиться.**

Дякуємо за участь!

Код підприємця _____ (проставляється представником органів статистики)

Початок обстеження _____ (дата) Кінець обстеження _____ (дата)

1. Наявність автомобілів та їх вантажопідйомність на початок тижня обстеження

Автомобіль (марка)	Вантажопідйомність (кг)
1	2

2. Обсяг перевезених вантажів за тиждень, що обстежується

День тижня	№ № поїздки	Маршрут		Назва вантажу	Відстань перевезень, км	Перевезено вантажів, кг	
		пункт відправлення	пункт прибуття				
А	1	2	3	4	5	6	7
Понеділок							
Вівторок							
Середа							
Четвер							
П'ятниця							
Субота							
Неділя							
Всього	x	x	x	x	x		

Анкету заповнює фізична особа-підприємець – власник вантажного автомобіля, який має ліцензію та здійснює комерційні перевезення вантажів, тобто за плату.

Відомості про вантажні перевезення вказуються в таблиці за всі дні тижня окремо. Якщо Ви працюєте неповний робочий тиждень, заповнюються тільки ті дні, в які здійснювалися перевезення, в інших – необхідно зробити прокреслення. Кожну поїздку слід записувати окремим рядком. В анкеті відображаються тільки комерційні перевезення. **Перевезення для власних потреб не вказуються.**

Після заповнення просимо повернути анкету представникові органу державної статистики.

Щиро вдячні Вам за співробітництво!

Пояснення щодо заповнення анкети:

Маршрут – заповнюється для перевезень міжміського та міжнародного сполучення.

У графах “пункт відправлення” та “пункт прибуття” необхідно записати назву міст і областей, між якими виконуються перевезення (наприклад, м. Київ – смт Баришівка Київської області). У випадку міжнародних перевезень вказують назви держав (а не міст), між якими виконуються перевезення.

Міжнародні рейси не потрібно розписувати за днями тижня, а слід показувати одним рядком, вказавши маршрут: держава, звідки і куди перевозиться вантаж; назву вантажу, вагу вантажу, відстань перевезень – загальний пробіг (до пункту розвантаження).

Якщо тривалість міжнародних або міжобласних перевезень довше тижня обстеження, в анкеті вказують рейси, які розпочаті на тижні обстеження. *Рейс, який розпочатий до тижня обстеження і продовжується на тижні обстеження (тобто незакінчений), в анкеті показувати не потрібно.*

Наприклад: тиждень обстеження з 21 по 27 січня. Автомобіль відправився у міжнародний рейс до Німеччини 19 січня і вантаж розвантажено в Німеччині 23 січня. Цей рейс не вказується в анкеті (тобто рейс розпочався до тижня обстеження). У наступний рейс автомобіль відправляється з Німеччини в Україну 25 січня і розвантажуються в Україні 29 січня:

Приклад 1

День тижня	№ № поїздки	Маршрут		Назва вантажу	Відстань перевезень, км	Перевезено вантажів, кг	
		пункт відправлення	пункт прибуття				
А	1	2	3	4	5	6	7
Понеділок		Німеччина	Україна	Продовольчі товари	2000	10000	

Назва вантажу вказується в графі 4 (наприклад, продтовари, зерно, деревина, картопля тощо). Якщо одночасно перевозяться різні вантажі, вкажіть той, у якого найбільша вага. (Наприклад, при перевезенні одночасно 1000 кг цукру та 400 кг борошна записують “цукор”). Якщо неможливо виділити – вкажіть “продовольчі товари”, “метали”, “різні товари”.

Відстань перевезень, км – визначається за показниками спідометра (від моменту завантаження до моменту повного розвантаження автомобіля).

Перевезено вантажів, кг – вказується в графі 6 з урахуванням ваги контейнера, піддонів та іншої тари. Якщо складно вказати точну вагу вантажу, можна вказати оцінку ваги.